

DE ONTMIJNER

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT VAN DE
VERBROEDERING DER BELGISCHE ONTMIJNERS

ALGEMENE VERGADERING

26 MEI 1994

HEVERLEE

AFGIFTEKANTOOR :
TERVUREN
1e TRIMESTER 94
MAART 1994

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
BERGES A.
LIVINGSTONELAAN 22
3080 TERVUREN

INHOUD

1. ALGEMENE VERGADERING 1994

- DAGORDER
- VERSLAG VAN DE ALGEMENE
VERGADERING 1993
- AFREKENING VAN HET JAAR 1993
- VERSLAG VAN DE REVISOREN VAN 1993
- ACTIVITEITEN VAN HET BROEDERSCHAP IN 1993
- ADMINISTRATIEVE RICHTLIJNEN BETREFFENDE DE
ALGEMENE VERGADERING 1994

2. BUITENLANDSE ZENDINGEN

3. GESCHIEDENIS VAN DE BELGISCHE ONTMIJNINGSDIENST

4. MEDEDELINGEN

- OVERLIJDENSBERICHTEN
- HERINNERING BIJDRAGE
- VAKANTIES
- GEBOORTEN
- DIVERSEN

ALGEMENE VERGADERING

De effectieve leden worden verzocht de Algemene Statutaire vergadering bij te wonen, die zal worden gehouden op 26 mei 1994 om 10.30 Hr bij :

Ontmijningsdienst van de Landmacht,
Kwartier de Hemptinne,
Hertogstraat 300,
3001 HEVERLEE.

De aangesloten leden en ereleden zijn hartelijk welkom.

AGENDA

1. Goedkeuring van de notulen van de Algemene Statutaire Vergadering die gehouden werd op 13 mei 1993 (zie bijlage A).
2. Verslag van de Beheerraad omtrent de activiteiten van de Verbroedering tijdens het boekjaar 1993 (zie bijlage D).
3. Uiteenzetting over de financiële toestand :
  - verslag omtrent de ontvangsten en de uitgaven met betrekking tot het boekjaar 1993 (het steunfonds E. GEORGE inbegrepen) (zie bijlage B);
  - verslag van de revisoren (zie bijlage C);
  - goedkeuring van de rekeningen;
  - ontlasting te geven aan de beheerraad;
4. Bepaling van de bijdragen 1995
5. Statutaire verkiezingen
Krachtens Artikel 21 van de statuten; verkiezing van 6 bestuursleden

Zijn uittredend en herverkiesbaar :
Dhr LINDEN, VAN OVERLOOP, BERGES, MATTHEUS, TOUSSAINT EN EECKHOUT
6. Uitreiking van het Ereteken van Verdienste van de V.O.V. (Vereniging van Oudstrijdersverenigingen)
  - Gouden medaille : Mr BERTIN
  - Zilveren medaille : Mr DEMEYER, SINNAEVE, VANKEIRSBILCK
  - Zilveren baret : Mr BAUDOUR
  - Bronzen medaille : Mr BAELEDE, BORN, DANIELS, FRANSOLETT, KIEFFER, TANT, TOLLET
7. Uitreiking van het ereteken van ONTMIJNER
  - Dhr BURNET, DACOS, FERKET, GENENS, PONTE en VERDIN

8. Diverse mededelingen

a. Bedevaart naar STAVELOT

Op 11 september 1994 viert de stad STAVELOT de vijftigste (50) verjaardag van haar bevrijding.

Door de autoriteiten van de stad STAVELOT en door ons werd het idee opgevat beide manifestaties samen te laten gebeuren op voornoemde datum.

De details van deze manifestaties kunt U vinden in het programma in bijlage E.

b. Navraag naar "souvenirs" voor de Traditiezaal (diverse voorwerpen, foto's, documenten, enz...)

x x x x x x x x

BIJLAGEN

Bij deze convocatie zijn volgende documente ingesloten :

Bijlage A : Een exemplaar van het verslag (PV) van de Algemene Statutaire Vergadering van 13 mei 1993

Bijlage B : Een exemplaar van de financële balans van het boekjaar 1993

Bijlage C : Een afschrift van het proces-verbaal van toezicht van de leden revisoren

Bijlage D : Activiteiten van het Broederschap in 1993

Bijlage E : Programma van de diverse manifestaties te STAVELOT

x x x x x x x x x

De effectieve leden die zich kandidaat wensen te stellen voor de beheerraad worden verzocht hun naam en adres schriftelijk over te maken aan het Secretariaat van de Verbroedering

Livingstonelaan 22
3080 TERVUREN

EN DIT VOOR 01 MEI 1994

x x x x x x x x x

Elke aanvraag tot interpellatie tijdens de Algemene Vergadering moet **VOOR 01 MEI 1994** schriftelijk worden ingediend bij het Secretariaat van de Verbroedering. Het onderwerp van de interpellatie dient uitvoerig beschreven te worden.

x x x x x x x x x

Namens de Beheerraad

De Secretaris-Penningmeester
Dhr A. BERGES

De Voorzitter
Dhr A. BERTIN

VERSLAG VAN DE ALGEMENE VERGADERING VAN 13 MEI 1993

De zitting wordt geopend door de Voorzitter die onmiddellijk een minuut ingetogenheid vraagt ter nagedachtenis aan de overledenen.

In zijn openingsrede geeft hij uitleg over de activiteiten van de Raad van Bestuur. Hij dankt ook al de aanwezigen en in 't bijzonder de dames GEORGE, SEVRIN en DAUTEL alsmede de leden van de Beheersraad.

Vervolgens gaat hij over tot de punten van de agenda.

1. De notulen van de vorige vergadering worden aanvaard.
2. De activiteiten van de Verbroedering werden uiteengezet in de openingsrede.
3. Financiële toestand : aangenomen zonder opmerkingen.
4. Bijdrage 1994 : blijft ongewijzigd op 300 FR.
5. Statutaire verkiezingen : geen andere kandidaten, dus worden de uittredenden door algemeen handgeklap herkozen.
6. Uitreiking van het Ereteken van de V.O.V. en het ereteken van de Ontmijner aan de leden vermeld in ons bulletin van de 2e semester.
7. Allerlei : geen vragen noch opmerkingen.

De voorzitter sluit de vergadering en nodigt iedereen uit tot de aperitief.

AFREKENING VAN HET JAAR 1993

INKOMSTEN

INTERESTEN	:	65.971
BIJDRAGEN 93	:	106.175
BIJDRAGEN 94	:	900
ERETEKENS	:	200
KASBONS	:	100.000
ALGEMENE VERGADERING	:	2.600
STAVELLOT	:	1.650
WENSKAARTEN	:	1.500

UITGAVEN

BESTUURSVERGADERING	:	5.305
BANKKOSTEN	:	1.014
BLOEMEN	:	6.650
BULLETIN	:	22.144
BIJDRAGE V.O.V.	:	33.320
ERETEKENS	:	9.095
OVERLIJDENS	:	7.000
BELASTING OP INTERESTEN	:	8.160
STAVELLOT	:	35.218
ALGEMENE VERGADERING	:	22.547
KASBONS	:	99.745
FONDS E. GEORGE	:	400
BIJDRAGEN 93	:	17.350
INTERESTEN	:	53
ADMINISTRATIE	:	1.119
Ste BARBARA	:	3.516
SALDO	:	6.360

278.996

278.996

SITUATIE

	31.12.92	31.12.93
NMKN	3.064	14.098
GEN. BANK	11.862	7.188
P.C.R.	840	840
SALDO	6.360	
	<hr/>	<hr/>
	22.126	22.126

EFFEKTEN

NMKN	400.000 à 6,2%	1.7.94
	100.000 à 5,75%	1.8.94
GEN. BANK	100.000 à 6,8%	1.6.94
	100.000 à 6,2%	1.7.94

FONDS "E. GEORGE"

NMKN situatie op 31.12.92	:	166.478
giften		31.700
		<hr/>
situatie op 31.12.93		198.178
interesten 1993		9.925
		<hr/>
		208.103

Verbroedering der Belgische Ontmijners
V.Z.W.

VERSLAG

Van de leden revisoren bij de Algemene Statutaire vergadering van 1994

Mijne Heren,

Dhr VAN CLEUVENBERGEN en Dhr NOEL, bijeengekomen op 1994, na convocatie van de Beheerraad, hebben de eer U het verslag voor te stellen van de onderzoeks- en toelichtingsopdracht die ons krachtens de statuten is opgelegd.

Wij hebben de rekeningen van het actief en het passief gecontroleerd en de boekhoudingsafschriften en de documenten van het boekjaar 1993 nagezien en hebben die juist bevonden. De leden revisoren stellen bijgevolg de Algemene Vergadering voor, de voorgelegde rekeningen goed te keuren en aan de bestuursleden ontlasting te geven.

HEVERLEE, 21 februari 1994

VAN CLEUVENBERGEN C.

NOEL L.

Waren aanwezig : Dhr BERTIN en BERGES

Activiteiten van de Verbroedering in 1993

1. Trimestriële vergadering van de Beheerraad
(HEVERLEE - OOSTENDE - BRUSSEL)
2. Afvaardiging met vaandel bij diverse nationale vaderlandslievende plechtigheden.
3. Afvaardiging bij de begrafenisplechtigheid van Zijne Majesteit Koning Boudewijn
4. Bedevaart naar ons nationaal gedenkteken te STAVELOT, met ontvangst door het stadsbestuur.
5. Bloemenhulde aan de diverse nationale monumenten van de ontmijsning.
6. Bloemenhulde aan het monument te MEERDAAL ter gelegenheid van het St Barbarafeest van de Ontmijsningsdienst van de Landmacht door de Verbroedering en de OAD.
7. Uitreiking van de prijs GenMaj SEVRIN aan een verdienstelijke leerling uit de school OOST-VLAANDEREN (6de leerjaar) tijdens een vaderlandslievende plechtigheid te GENT.
8. Deelname aan de Algemene Statutaire Vergadering van de V.O.V.

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS MET BETREKKING
TOT DE ALGEMENE VERGADERING
VAN 26 MEI 1994

1. Plaats : HEVERLEE (LEUVEN)
Ontmijningsdienst van de Landmacht
Kwartier Cdt de Hemptinne
Hertogstraat 300
3001 HEVERLEE
2. Onthaal : vanaf 09.45 Hr
3. Vergadering : 10.30 Hr
4. Maaltijd : koud buffet
prijs 700 Fr (aperitief, wijn en koffie inbegrepen)
5. Inschrijvingen : bij uw regionale afgevaardigde met **NOODZAKELIJKE**
vermelding : 26 MEI + NAAM

Laatste inschrijvingsdatum 01 MEI 1994
---

6. Transport
  - Verantwoordelijkheid van de respectievelijke secties
  - Gemeenschappelijk vervoer, lijnbus N° 5 vanaf het station LEUVEN naar het Kwartier Cdt de Hemptinne (KAZERNE) te HEVERLEE.
  - Een voertuig van de Ontmijningsdienst van de Landmacht staat in voor 3 pendeldiensten tussen het station LEUVEN en de kazerne vanaf 09.30 Hr tot 10.15 Hr.
6. Deelnemerslijst

De secties zullen de deelnemerslijst **VOOR 10 MEI 1994** overmaken aan het Secretariaat van de Verbroedering (veiligheidsformaliteiten voor de toegang tot het kwartier).

6. Ter informatie de postcheque- of bankrekeningen van de sectors met de naam van de verantwoordelijken.

- NATIONAAL (Tervuren) Dhr BERGES Tf 02/7674075	210-0257747-70
- BRABANT (Tervuren) Dhr BERGES Tf 02/7674075	000-0817353-31
- HENEGOUWEN (Tervuren) Dhr DUBUISSON Tf 064/451104	000-0817653-31
- WEST-VLAANDEREN (Houthulst) Dhr TOUSSAINT Tf 051-701834	385-0062695-96
- OOST-VLAANDEREN (Gent) Dhr EECKHOUT Tf 091-229812	000-0150164-08
- LUIK (Luik) Dhr CHOUFFART Tf 041/751133	000-0790211-49
- KBD (OAD-Heverlee) 1Sgt MATTHIEU Tf 016/406166	000-0497580-67

BUITENLANDSE ZENDINGEN
IN OPDRACHT VAN DE U.N.O.

BOSNIE (EX-JOEGOSLAVIE)
Opdracht De veiligheid van de Belgische troepen verzekeren
10WM LEGRAND
KplChef NYS

BARANJA (EX-JOEGOSLAVIE)
Opdracht De veiligheid van de Belgische troepen verzekeren
10WM VANDER BORGHT
1WM REAL
Kpl LHEUREUX

RWANDA
Opdracht De veiligheid van de Belgische troepen verzekeren
10WM WILMAERS
1WM OMBELETS
Kpl HAENEN

CAMBODJA
Opdracht De autochtonen opleiden in ontmijningstechnieken
Kapt CARETTE
EDV DEFAYS
Adjt CABARAUX
Adjt DE RYCK

Indien U Uw sympathie wilt betuigen met de ontmijners op zending in het buitenland, gelieve Uw post (in een dubbele envelop) te adresseren aan de Ontmijningsdienst van de LM te HEVERLEE

GESCHIEDENIS VAN DE BELGISCHE ONTMIJNINGSDIENST

(vervolg)

Hoofdstuk III. DE PERIODE 1944-45 DE ONTMIJNING IN BELGIE TIJDENS EN ONMIDDELLIJK NA DE BEVRIJDING. DE GROTE ONTMIJNINGSEENHEDEN.

1. EEN OVERZICHT VAN DE SITUATIE, HERFST 1944

a. De bevrijding

Tijdens de herfst van het jaar 1944 werd BELGIE voor het grootste deel bevrijd. Half september was de vijand reeds teruggedrongen achter de lijn OOSTENDE - ANTWERPEN - LEOPOLDSBURG - MAASTRICHT - MALMEDY. Doch de winter kwam vroeg dat jaar, en was ongemeen streng. Het was een domper op de overwinningsroes van de geallieerde soldaten, die met duizenden moesten worden geëvacueerd wegens bevroren ledematen. De geallieerde rangen werden uitgedund, wat het tekort aan infanterietroepen nog verergerde. En juist op dat ogenblik, vanaf 16 december 1944, startten de Duitse leiders een groot tegenoffensief, wat zou leiden tot een woelige en harde strijd in de ARDENNEN.

b. BELGIE ondermijnd

Vrij snel werd duidelijk dat BELGIE letterlijk "ondermijnd" was. De kust had deel uitgemaakt van de Atlantische Muur die was opgeworpen tegen een mogelijke geallieerde invasie. Voor de Belgische kust en in de havens waren talloze zeemijnen verankerd. Het strand was bezaaid met hindernissen en springtuigen. De huizen op de dijken waren gevalstrikt met explosieven.

In het binnenland waren alle belangrijke agglomeraties voorzien van verdedigingswerken, inclusief uitgestrekte mijnenvelden, gevalstrikte huizen en barricades.

In het noorden van de provincies ANTWERPEN en LIMBURG, waar de Duitsers zich in de herfst van 1944 achter het Albertkanaal hadden teruggetrokken, waren meestal haastig en zonder enige methode her en der mijnen gelegd, wat de situatie daar uiterst gevaarlijk maakte. De tunnels onder de Schelde waren gemijnd, evenals de kades, sluizen en naderingswegen van de grote havenstad.

Na de Slag om de Ardennen was ook dit gebied van bijna 5.000 vierkante km één reusachtig mijnenveld. Zowel de vijand als de geallieerden hadden massale hoeveelheden mijnen en booby-traps geplaatst, munitiestocks waren achtergebleven, wegversperringen opgericht.

Naast dit alles lagen er over het ganse Belgische grondgebied verspreid niet-ontplofte tuigen van Duitse en geallieerde makelij : vliegtuigbommen, granaten, obussen, ...

2. DE DIENST VOOR OPRUIMING EN Vernietiging van ONTPLOFFINGSTUIGEN EN OBSTAKELS

a. Een nieuwe naam, een nieuwe structuur

Op 16 oktober 1944 werd door het Ministerie van Landsverdediging een Centrale Dienst van de Genie opgericht. Ondergeschikt aan deze dienst bevond zich de D.O.V.O.O., de dienst voor Opruiming en Vernietiging van Ontploffingstuigen en Obstakels (S.E.D.E.E.O., Service d'Enlèvement et de Destruction de Engins Explosifs et Obstacles). (1)

De D.O.V.O.O. was reeds de vijftiende september opgericht op initiatief van de Heer DEMETS, Minister van Landsverdediging. In feite ging het slechts om een officiële opname van de sinds 1941 bestaande D.O.V.O. in het nieuwe Belgische Leger. De D.O.V.O.O. zou echter tot in 1948 het statuut van "voorlopige eenheid" behouden.

Kolonel SEVRIN werd gevraagd het commando over de nieuwe ontmijningsseenheid op zich te nemen, en te zorgen voor de organisatie ervan.

De D.O.V.O.O. kreeg de volgende samenstelling :

- een directie
- een opleidingscentrum
- een Provinciale Sectie per provincie, uitgezonderd voor LUXEMBURG (2) en WEST-VLAANDEREN.
- de provincie WEST-VLAANDEREN kreeg een sector toebedeeld, bestaande uit twee secties waarvan één uitsluitend voor de kuststreek.
- een vernietigingscentrum te POELKAPELLE. (3)

De vestigingsplaatsen van de D.O.V.O.O. waren :

- directie : BRUSSEL
- sectie BRABANT : TERVUREN
- sectie ANTWERPEN : ANTWERPEN
- sectie LIMBURG : HASSELT
- sectie LUIK : GRIVEGNEE
- sectie NAMEN - LUXEMBURG : NAMEN
- sectie HENEGOUWEN : BERGEN
- sector WEST-VLAANDEREN : POELKAPELLE
(vanaf 6 december 1945 : BRUGGE)
- sectie OOST-VLAANDEREN : GENT

Kolonel SEVRIN nam effectief het commando op zich op 19 oktober 1945. Die dag kreeg Kapitein-Commandant SAMYN, tot dan commandant van de D.O.V.O.O., het bevel over de sector WEST-VLAANDEREN

---

(1) Soms werd ook de afkorting D.O.V.O.H. (H = Hindernissen) gebruikt. In de dagorders voor het Leger van 27 september en 25 oktober werd zelfs als afkorting gebruikt : "Di. O. Ver. O.H."

(2) Er bestond een gezamenlijke Sectie NAMEN - LUXEMBURG, gevestigd te NAMEN. Pas in februari 1946 werd de Sectie LUXEMBURG overgeplaatst naar RENDEUX in de Luxemburgse Provincie.

(3) Op de plaats waar na de Eerste Wereldoorlog de springputten van de S.D.M. hadden gelegen en waar nu ook het vernietigingsterrein van de Ontmijningsdienst van de Landmacht ligt. In de meeste documenten wordt echter vermeld dat de vernietigingsterreinen in WESTROZEBEKE lagen, maar zoals reeds eerder aangehaald, gooide men beide namen vaak door elkaar. Ook nu spreekt men nog dikwijls van "den DOVO van WESTROZEBEKE".

Op 27 februari 1945 werd een tweede sectie voor de kust gevormd, en eveneens onder het bevel geplaatst van de inmiddels tot Majoor bevorderde Emile SAMYN. De sector WEST-VLAANDEREN telde nu drie secties.

Op 27 maart 1945 werd een studie-, opzoekings- en documentatiecentrum opgestart door de Directie van de D.O.V.O.O., voorstel dat door de Directie gelanceerd was op 12 maart.

b. De middelen

(1) Personeel

Het vijftigtal manschappen dat de DOVO had geteld tijdens de oorlogsjaren, volstond uiteraard niet meer. Was de taak tijdens de oorlog niet al te gemakkelijk geweest, nu er zich een frontlijn over BELGIE had verplaatst, was de opdracht ronduit overweldigend.

Onder leiding van Kolonel SEVRIN werden de kleine bestaande DOVO-secties, bestaande uit één officier en hoogstens tien manschappen, versterkt met oorlogsvrijwilligers, en met officieren en onderofficieren van het beroepskader zowel als van het reservekader. Per provincie kwam er een sectie, wat inhield dat er nieuwe secties moesten opgericht worden. Voor de kuststreek werd er één, later twee secties voorzien. In totaal werden er een driehonderdtal manschappen tewerkgesteld in de ontmijningsdienst.

Een sectie van de DOVOO omvatte een commando en een aantal ontmijningsploegen bestaande uit een korporaal en enkele soldaten. Enkele ploegen konden samen een ondersectie vormen met aan het hoofd een onderofficier, maar dit was niet steeds het geval.

Voor een degelijke opleiding van de nieuwelingen was er echter geen tijd. Na een spoedonderricht van een paar dagen konden de nieuwbakken ontmijners al aan het werk. Men leerde wel verder tijdens de praktijk...

(2) Materieel

De nieuwe eenheid ging gebukt onder een schromelijk gebrek aan middelen: werktuigen, transportmiddelen, kledij. De manschappen waren slecht gekleed, meestal droegen ze oude overalls. Ze kregen onvoldoende te eten.

De DOVOO was volledig aangewezen op de bevoorradingsdiensten van het Belgisch Leger, die echter zo goed als geen middelen kon verschaffen, aangezien al het materieel, door de Geallieerden geleverd, voorbestemd was voor de nieuwe Belgische eenheden die deelnamen aan de Geallieerde operaties.

De Geallieerden ontdekten echter spoedig het nut van de Belgische ontmijningsdienst in het bevrijde land, en uiteindelijk ging men over tot de levering van het meest noodzakelijke materieel, waaronder 15 magnetische mijndetectoren. In de loop van het jaar 1945 zouden de Britten nog eens 300 detectoren ter beschikking stellen. Deze metaaldetectoren waren een goede hulp, maar geen wondermiddel. Werken met deze apparaten werd bijvoorbeeld gehinderd door een dichte of hoge begroeiing. Mijnen vervaardigd uit hout, karton, glas of aardewerk werden niet gedetecteerd. Die kon men enkel vinden met behulp van een priem die in de grond werd gestoken.

Naarmate het nut van de ontmijningseenheden duidelijker werd, kwam er meer en beter materieel. Tegen het einde van 1945 beschikte men over goede mijndetectoren van Britse, Poolse, Franse en Belgische makelij, over vrachtwagens en kleine verkenningsvoertuigen, kruiwagens, takels, stalen kabels, koorden, explosieven (4), lange en korte priemen, Engelse sleutels, beitels, hamers, bijlen, schoppen, nijp- en kniptangen, houwelen, zagen, schroevendraaiers, enzomeer.

c. De opdracht

De opdracht die de Belgische ontmijners in 1944 opgelegd kregen, was immens. Met slechts een driehonderdtal krachten ter beschikking kon men niet zomaar in het wilde weg beginnen ontmijnen. Er moesten prioriteiten worden vasgelegd, te meer daar de strijd tegen de vijand nog niet had opgehouden. De directie van de DOVOO stelde, in samenwerking met de S.H.A.E.F (Supreme Headquarters of Allied Expeditionary Forces, de gecombineerde staf van de Geallieerden), een chronologische rangschikking op van de uit te voeren werkzaamheden volgens de graad van dringendheid:

- 1° De communicatiewegen (de havens, voornamelijk de haven van ANTWERPEN; de vliegvelden; de kanalen; het wegennet en het spoorwegennet), om de bevoorrading van de fronttroepen vlot te laten verlopen.
- 2° De agglomeraties; de kazernes en de gebouwen die de Geallieerden in gebruik wilden nemen.
- 3° De landbouwterreinen.
- 4° De bossen en braakliggende terreinen.

De werkelijkheid was toch enigszins anders. Alhoewel de meeste aandacht inderdaad uitging naar de eerste prioriteit, de communicatiewegen, werden alle werken gelijktijdig aangepakt. In de Provinciale Secties werden vaste ploegen gevormd die zich uitsluitend bezig hielden met één soort werk. De reden voor deze werkwijze, die iets afweek van de geplande methode, was dat er voortdurend oproepen bij de Directie en bij de Provinciale Secties binnenkwamen, van de burgerlijke overheden zowel als van particulieren. Overal was men bang voor het onzichtbare gevaar. Vele mensen durfden geen voet buiten de deur zetten, of omgekeerd, hun huis binnengaan, vooraleer de ontmijners er waren geweest.

3. HET WERK VAN DE D.O.V.O.O.

a. De vliegende bommen

De communicatiewegen en de infrastructuur die door de Geallieerden moesten worden gebruikt, werden gezuiverd van explosieven door de D.O.V.O.O. in samenwerking met de Britse en Amerikaanse Bomb Disposal-eenheden. Ook de Antwerpse haven, bevrijd in het begin van oktober 1944, werd onder handen genomen door de Sectie ANTWERPEN, bijgestaan door de weerstandsgroeperingen en door eenheden van de Bomb Disposal.

---

(4) Voornamelijk plastische munitie, bijvoorbeeld TNT vermengd met was, waardoor men een kneedbare springstof verkreeg.

In november echter begonnen de Duitse aanvallen met vliegende bommen op de belangrijke havenstad. (5) De bombardementen hinderden het ontmijningswerk, dat traag vorderde.

Intussen was men binnen de D.O.V.O.O. uitermate nieuwsgierig naar die vliegende bommen. Men wilde in staat zijn om eventuele niet-ontploffte tuigen te neutraliseren, maar daarvoor moest men eerst beslag kunnen leggen op een intact exemplaar om het inwendige aan een nauwkeurig onderzoek te onderwerpen. Doch gedurende de eerste maanden ontploften alle V-1's die neerkwamen. Onder de ontmijners deden verhalen de ronde over een perfect ontstekingsmechanisme dat nooit faalde. Het wakkerde de nieuwsgierigheid alleen maar aan.

Eindelijk, op 15 januari 1945, te FLEMALLE-HAUTE in de provincie LUIK, viel er een V-1 uit de lucht zonder te ontploffen. De bom was zo goed als intact. De sectie LUIK was snel ter plaatse, voor de Amerikanen die ook bijzonder happig waren om zo een V-1 in handen te krijgen. Kapitein VANDERYDT, hoofd van de Sectie LUIK, en drie van zijn manschappen voerden de neutralisatie uit.

Toen gebeurde echter het volgende ...

Door het verwijderen van de ontsteker werd een horloge-mechanisme in werking gesteld, waarvan het "tik tak" geluid duidelijk hoorbaar was. De bom was gevalstrijkt !

De vier ontmijners wisten dat dit mechanisme elk moment een slagpin kon vrijmaken, en de hele zaak zou de lucht ingaan. Een van de ontmijners brak snel een stuk van zijn potlood en stak dit tussen het raderwerk dat zichtbaar was door het gat waaruit de ontsteker was gehaald. Het mechanisme blokkeerde, en men kon rustig de vier detonators van de springlading verwijderen. De eerste V-1 kon worden ontmanteld, het tuig was geen mysterie meer.

b. De ontmijning van de kuststreek

De taak die de ontmijners aan de kust wachtte, was ronduit verschrikkelijk. Zeemijnen lagen verankerd voor de kust en in de havens, een duizendtal stuks verdeeld over tien velden.

---

(5) Vanaf november 1944 werden de Duitse vliegende bommen van het type V-1 op ANTWERPEN afgevuurd vanuit de richting TRIER. In december kwamen er ook vanuit het noordoosten, vanaf januari 1945 voornamelijk vanuit noordelijke richting, gelanceerd in de omgeving van ROTTERDAM en DEN HAAG. De Geallieerde luchtdoeleenheden bonden onmiddellijk de strijd aan met de tuigen.

Er werden ongeveer 5700 tot 5800 vliegende bommen op ANTWERPEN afgevuurd, waarvan een klein gedeelte reeds verloren ging bij de lancering. 4268 tuigen werden vernietigd door de luchtdoelartillerie voor ze de havenstad bereikten. 1198 (628 V-1, 570 V-2) stortten in de stad neer, waarvan 211 in de vitale havenzone. 3470 burgers en 882 militairen werden gedood. Rond het einde van de maand maart 1945 hielden de aanvallen op. Ook LUIK en in mindere mate BRUSSEL werden door vliegende bommen bestookt.

Deze gegevens komen uit : HENRI BERNARD, Totale Oorlog en Revolutionaire Oorlog, Band III, Het Verval en de Ineenstorting van Nieuwe Orde (november 1942 - augustus 1945). Sine loco, sine dato, pp. 364 - 365.

Losgeraakte zeemijnen, niet-ontplofte torpedo's spoelden aan op de kust. Het strand was bezaaid met hindernissen, al dan niet voorzien van explosieven. (6) Velden antipersoneels- en antitank-mijnen waren aangelegd op het strand en in de duinen, en soms tot kilometers diep in het binnenland.

De bunkers in de duinen, de huizen op de dijk, de villa's, vele waren gevalstrijkt met explosieven. Het openen van een deur of venster, het verplaatsen van een voorwerp, het oplichten van een tapijt kon de dood tot gevolg hebben.

De booby-trap bestond doorgaans uit een verborgen springlading met een detonator, en een ontstekingsmechanisme. Het ontstekingsmechanisme, electrisch of mecanisch, was klein en gemakkelijk te camoufleren. Door knalkoord was het verbonden met de lading, ergens goed verscholen of aangebracht op de plaats waar de explosie het beste resultaat kon opleveren.

Drie types mechanische ontstekers werden gebruikt : tractie-, druk- en ontspanningsmechanismen. Tractiemechanismen werden bevestigd aan deuren en vensters, achter meubels en laden, of verbonden met aanlokkelijke voorwerpen zoals sierraden, messen, handvuurwapens. De drukmechanismen werden geplaatst in zetels, onder planken, vloeren en traptreden, onder matten. Ontspanningsmechanismen hadden de Duitsers geplaatst onder voorwerpen die men kon opheffen : boeken, stenen, balken, kleine meubels.

Electrische ontstekers activeerden de springlading zodra het electrisch circuit werd gesloten. Daarvoor dienen twee gescheiden contactpunten aangebracht te worden, die elkaar raakten (en dus de electrische stroom doorlieten) door het openen van een deur, door het sluiten van een lade, of wanneer iemand in de zetel ging zitten. Zelfs water, geleidend gemaakt door het toevoegen van kopersulfaat, kon een rol spelen, bijvoorbeeld door twee contactpunten net boven het waterpeil in de W.C. uit te laten steken. De W.C. doorspoelen was genoeg om de zaak te doen exploderen.

Grote gebouwen, waarvan de Duitsers hadden gedacht dat ze door de Geallieerden zouden worden gebruikt om er een staf of eer eenheid in onder te brengen, waren voorzien van een horlogemechanisme dat de ontsteking enkele dagen of weken uitstelde.

---

(6) De fameuse ROMMEL-asperges, genaamd naar de Duitse veldmaarschalk die ze had laten aanbrengen, waren strandhindernissen bedoeld om landigen vanuit zee onmogelijk te maken, en voorzien van gevoelige explosieven. Meestal bestond een ROMMEL-asperge uit een schuin in het zand geplaatste balk. Aan het uiteinde was bijvoorbeeld een mijn of een obus bevestigd, die moest ontploffen wanneer een landingsschip erop botste. Bij vloed stonden de hindernissen geheel of gedeeltelijk onder water.

c. De ontminning van de Ardennen

De tweede "hel" voor de ontminners was uiteraard het gebied van de Ardennen, de scène van het Duitse zogenaamde VON RUNDSTEDT-offensief in de tweede helft van december 1944. Eind januari 1945 was de streek voor een tweede maal bevrijd. Vanaf 17 februari begonnen de secties NAMEN - LUXEMBURG en LUIK, voor de gelegenheid versterkt met personeel van de Secties BRABANT en HENEGOUWEN, het gebied grondig op te ruimen.

Het ontminningswerk in de Ardennen bleek al vlug geen sinecure. In tegenstelling tot bijvoorbeeld de kuststreek hadden de Duitsers hier een zeer beperkt aantal methodische mijnevelden aangelegd, maar daarentegen massa's springtuigen zowat overal uitgezaaid. Daarbij kwam dan nog het "strooiwerk" van de Geallieerden die in de tweede helft van december 1944 hadden moeten wijken voor het geweld van het VON RUNDSTEDT-offensief. Verder lagen er overal niet-ontplofte artillerie- en mortiergranaten, vliegtuigbommen, uitgeschakelde tanks met munitie aan boord, defecte wapens. Talloze huizen en achtergelaten voertuigen en voorwerpen waren door de Duitsers gevalstrikt.

Naast het werk dat de Secties NAMEN - LUXEMBURG en LUIK uitvoerden ten voordele van de Geallieerde strijdkrachten, waren er ook de aanvragen van gemeentebesturen, boeren en dorpslui, waardoor de ontminningsdienst als het ware overspoeld werd. Bovendien moesten de Ardense wouden zo snel mogelijk worden gezuiverd, omdat er massa's hout nodig waren voor de steenkoolmijnen en de spoorwegen, en voor het wederopbouwen van de talloze vernielde woningen.

De omvang van het werk was dus enorm, doch het geluk stak een handje toe. Met de intrede van de dooi werden vele mijnen blootgelegd door het wegsmelten van de sneeuw. Daarenboven konden troepen van het 7(US)Leger, tijdens de opmars in DUITSLAND, beslag leggen op een Duits konvooi met archiefstukken, waaronder een volledige documentatie betreffende de mijnevelden in EUROPA en NOORD-AFRIKA.

De ontminners van de Secties NAMEN - LUXEMBURG en LUIK kwamen regelmatig in bizarre situaties terecht in het met explosieven bezaaide Ardense gebied. De eenvoudige bewoners die na het geweld van het VON RUNDSTEDT-offensief naar hun vernielde huizen en hoeven terugkeerden, begrepen de levensgevaarlijke situatie nauwelijks. Ze waren overdonderd door de verwoestingen die overal waren aangericht, en door het zicht van de runderen in de weiden en de herten in de bossen die er met opengereten buik en afgerukte poten lagen te rotten. En dan vonden ze vreemde, nieuw uitziende dingen langs de weg, in de velden en in de huizen. Het waren de mensen van de D.O.V.O.O. die de vaak koppige Ardenners ervan moesten overtuigen dat ze geen gloednieuwe komfoor in hun handen hadden maar een Amerikaanse antitankmijn; dat er geen accu's in de bosgrond lagen begraven, maar Britse antipersoneelsmijnen dat ze die anderhalve meter lange paaltjes best niet gebruikten om een omheining te herstellen omdat het bangalores waren. De jonge enthousiastelingen moesten worden duidelijk gemaakt dat ze niet mochten gooien met allerlei granaten, dat ze niet mochten spelen met rondslingerende Panzerfaust-antitankwapens en blinkende partoongordels.

Het ging echter niet alleen om herkenbaar oorlogsmaterieel. De Duitsers hadden in de Ardennen ook allerhande booby-traps geplaatst. Het waren vooral de achteloze, mateloos nieuwsgierige en hebberige burgers die er de slachtoffers van werden, maar ook de onwetende jonge soldaten. Langs de wegen, in de velden, aan de bosranden lagen fototoestellen, zakmessen, zilveren bestekken, dolken, revolvers, ... door een onopvallende, dunne draad verbonden met een antipersoneelsmijn of met een handgranaat. Zelfs de lijken van de gesneuvelde Duitsers waren soms gevalstrikt. Alles was goed om de oprukkende Geallieerde legers te vertragen ...

4. DE ONTMIJNINGSBATALJONS

a. De oprichting

Het werk was te omvangrijk. Men had te weinig personeel. Er werd gedacht aan het oprichten van grote ontmijsingseenheden, en aan het inzetten van duitse krijgsgevangenen voor ontmijsingsopdrachten. Hadden de Duitsers niet hetzelfde gedaan in 1940 ? Doch de overige Geallieerde staten konden dit voorstel niet aanvaarden, daar het strijdig was met de Code voor Krijgsgevangenen, opgesteld te GENEVE in 1929.

Gezien de omvang van het ontmijsingswerk en het gebrek aan personeel, besliste de heer MUNDELEER, Minister van Landsverdediging, om op 1 maart 1945 twee ontmijsingsbataljons in het leven te roepen, elk een duizendtal man sterk. Beide bataljons zouden rechtstreeks afhangen van het legercommando, en dus niet van de Dienst voor Opruiming en Vernietiging van Ontploffingstuigen en Obstakels. (7) De directie van de D.O.V.O.O. verstrekke de nodige aanwijzingen, voornamelijk in verband met de Kwalificaties van het personeel; de opleiding mocht immers niet te veel tijd in beslag nemen.

Het Ministerie van Landsverdediging besliste de manschappen en het kader van de reserve-Genie, klassen 1938 en 1939, opnieuw onder de wapens te roepen, wat begin maart ook gebeurde. Men stuitte echter op hevig protest. Velen van hen waren krijgsgevangen geweest, de meesten hadden een gezin. Bovendien waren zij de enigen die heropgeroepen werden, en werden ze verplicht om een levensgevaarlijke taak op zich te nemen !

Daarenboven waren de soldaten helemaal niet tevreden over de voedselvoorziening en de kledij. Dit laatste bestond uit een battle-dress van slechte kwaliteit, haastig gemaakt uit Duits feldgrau ersatz-laken dat men kaki had geverfd, een baret uit dezelfde stof en een paar (weliswaar degelijke) schoenen.

Tenslotte was er onvoldoende materieel aanwezig, er waren nauwelijks voertuigen. Later beloofde de Geallieerde staf de levering van 60 vrachtwagens per bataljon. Elk bataljon kreeg er in werkelijkheid een vijfentwintigtal, waarvan gemiddeld een derde voortdurend in panne stond.

---

(7) Op 1 december 1945 werden alle ontmijsingseenheden opgenomen in de D.O.V.O.O.; zie HOOFDSTUK 4.

Ten gevolge van het overwachte en massale protest besloot het ministerie van Landsverdediging enkel de ongehuwden, de gehuwden zonder kinderen en de gegradueerden te behouden en de rest naar huis te sturen. Het resultaat was dat het Eerste en het tweede Bataljon Ontmijning einde maart respectievelijk 130 en 70 man telde ! De effectieven werden echter snel aangevuld door een beroep te doen op vrijwilligers en door de dienstplichtigen van de klasse 1942 op te roepen.

Ondanks alle problemen, zowel qua voeding, kledij en werktuigen als qua transportmiddelen en brandstof, had men einde april 1945 twee ontmiijningsbataljon gevormd, elk zo'n duizend man sterk. De militaire en technische opleiding was tegen spoedtempo afgehandeld; desalniettemin zouden beide eenheden hun waarde bewijzen.

b. De tewerkstelling

Vanaf einde april, begin mei 1945 toog het Eerste Bataljon Ontmijning, een Franstalige eenheid onder het bevel van Majoor PLACET, aan het werk in de Ardennen. Het gebied werd opgedeeld tussen de compagnies van het bataljon en de secties NAMEN - LUXEMBURG en LUIK. Het bataljon was voornamelijk actief in de regio's van MALMEDY, MANDERFELD, VIELSALM, SANKT VITH, THOMMEN, HOGNE en BASTOGNE. In november 1945, toen het opruimingswerk ver genoeg gevorderd was, werd de vijfde compagnie van het Eerste Bataljon naar het noorden van de provincie ANTWERPEN gestuurd.

Het Nederlandstalige Tweede Bataljon Ontmijning, onder het commando van Majoor SAMYN, werd aan de kuststreek toegewezen, terwijl de "veteranen" van de twee kustsecties van de D.O.V.O.O. het meer speciale werk kregen toevertrouwd, zoals het zuiveren van woningen en bunkers, en het neutraliseren van vliegtuigbommen (die vaak gevalstrijkt waren) en zeemijnen. Een detachement van het Tweede Bataljon Ontmijning bestaande uit een officier, enkele onderofficieren en soldaten-ontmijners, werd naar NEDERLAND gestuurd om bij de Nederlandse Marine een opleiding duiker-ontmijner te volgen.

De D.O.V.O.O. sectie ANTWERPEN werd versterkt met enkele elementen van het bataljon. Het werk rond de havenstad kon pas goed beginnen vanaf einde maart, toen de V-1 en V-2 aanvallen ophielden die tot dan bijna alle aandacht hadden opgeëist. Versterking was inderdaad ook nodig, de omvang van het ontmiijningswerk was angstwekkend. De kades en de haveninstallaties waren ondermijnd, in de sluizen waren mijnen aangebracht. Op de Linkeroever werden ongeveer 6000 antitank- en antipersoneelsmijnen gevonden waarvan ruim een derde gevalstrikt, 8000 mijnen bij de Kruisschanssluis, ...

De tweede compagnie van het Tweede Bataljon Ontmijning kreeg vanaf 3 december 1945 de opdracht met de vernietiging te beginnen van toxische chemische munitie, daterend van de Eerste Wereldoorlog. De obussen werden afgehaald in de depot van POELKAPELLE en vernietigd onder water, aan de kust nabij de monding van het zwin.

c. De Duitse krijgsgevangenen

In augustus 1945, drie maanden na de capitulatie van het Derde Rijk, werden de Belgische ontminningsdiensten uitgebreid met twee bataljons, samengesteld uit Duitse krijgsgevangenen, te WENDUINE, en twee compagnies krijgsgevangenen te KALMTHOUT.

Generaal SEVRIN, tot november 1946 comandant van de D.O.V.O.O., schreef ooit volgende anekdote over de Duitse krijgsgevangenen:

"Au début de leur mise au travail, certains prisonniers allemands n'étaient pas très experts dans l'art de manier ces engins. Et l'on vit se dérouler cette scène : un allemand qui vient de découvrir une mine, l'observe avec attention, ose y porter la main, la retire, bref ne sait pas très bien comment s'y prendre, tout cela sous l'oeil un peu narquois d'un de nos démineurs, chargé de la surveillance. Le manège perdure, ce qui a le don d'agacer notre homme qui enfin lassé de voir ce "pâtissier" tripoter l'engin aussi maladroitement, le retire en arrière et lui dit : "Pak mijn geweer en ge zult zien". Et l'on put voir notre démineur belge neutraliser l'objet et l'enlever sous le regard intéressé mais pas très rassuré d'un prisonnier allemand armé d'un fusil!" (8)

5. RESULTATEN EN VERLIEZEN

Het ontminningswerk in BELGIE vlotte vrij snel, vooral sinds de oprichting van de ontminningsbataljons. Wat aanvankelijk de grootste verschrikking leek, de kuststreek, bleek op de duur nog mee te vallen. De reden was dat alle verdedigingswerken hier georganiseerd en methodisch waren uitgevoerd. Er waren niet in het wilde weg mijnen verstoep zoals het in de Ardennen gebeurd was. De gevaarlijkste job was uiteindelijk het zuiveren van mogelijk gevalstrikte woningen. Het werk aan de kust ging echter zo snel dat, in tegenstelling tot wat in onze buurlanden het geval was, de Belgische kust in de zomer van 1945 een succesvol badseizoen kende.

Gedurende de laatste drie maanden van 1944 werd er 754 ton springtuigen ingezameld. Er vielen drie doden te betreuren en zes gewonden.

In 1945 haalde men 16728 ton explosieven op 10929 ton werd er vernietigd, 2526 huizen werden ontminnd. Er vielen 60 doden en 143 zwaargewonden.

---

(8) Generaal SEVRIN, Rétrospective, un peu d'histoire, in Nos démineurs, Fraternelle des démineurs de Belgique, sine loco, sine dato, p. 25.

OVERLIJDENSBERICHTEN

Hebben ons verlaten :

Sectie BRABANT : Mr JADOUL Fr.

Sectie HENEGOUWEN : Mr GILLES
Mr DESCAMPS L.

Sectie WEST-VLAANDEREN : Mevr DESPIERRE-VANGHELUWE
Mr HERNAY
Mr COPAY
Mr LEBACQ
Mr COLPAERT

Wij betuigen aan de families onze oprechte deelneming.

x x x x x x x x x x

Dankbetuiging geadresseerd aan de VERBROEDERING
door Zijne Majesteit de Koningin FABIOLA

Dank u
voor uw innige verbondenheid
in mijn hoop
en in mijn diepe dankbaarheid
om het geschenk van de liefde
die nimmer vergaat.

Fabiola
1993

DIVERSEN

HUWELIJKEN

Gedurende het eerste trimester, zijn de volgende personen in het huwelijk getreden : HAENEN, REAL en VANDER BORGHT

Gelukwensen aan de pas getrouwden.

x x x x x x x x x

GEBOORTEN

In februari is de kleine CAROLINE geboren in de familie HENRY.

In maart is de kleine ARNO geboren in de familie WUYTS.

Felicitaties aan de gelukkige ouders.

x x x x x x x x x

VAKANTIE

Super 8 daagse reis : OOSTENRIJK - TIROL - NIEDERAU
van 17 juli tot 24 juli

In een prachtig drie-sterren hotel

Volpension + alle uitstappen inbegrepen

Voor slechts 18.450 fr

Voor verdere inlichtingen en inschrijvingen, zich wenden tot
de Heer TOUSSAINT

Kasteeldreef 2,

8650 HOUTHULST

Tf 051/701834

x x x x x x x x x

HERINNERING VAN DE PENNINGMEESTER

Ter attentie van de laatkomers dringen wij
erop aan dat zij hun lidgeld van 300 fr
voor het jaar 1994 zouden betalen.